

FUTBOLCULARIN SOSYAL GÜVENLİKLERİ İLE İLGİLİ FARKINDALIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

¹Osman PEPE^{ID}, ²Abdullah ARISOY^{ID}

¹ Spor Bilimleri Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, osmanpepe@sdu.edu.tr, ISPARTA

²Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Süleyman Demirel Üniversitesi, abdullaharisoy@gmail.com ISPARTA

Özet: Bu çalışmanın amacı amatör futbolcuların sahip oldukları sosyal güvenceleri hakkındaki farkındalıklarını araştırmaktır. Çalışmanın evrenini, Isparta ilinde amatör futbol liglerindeki takımlar bünyesinde mücadele eden 259 amatör futbolcu, örneklem grubunu ise, bu evren içinden rastgele yöntemle seçilmiş 116 sporcu oluşturmuştur. Katılımcılardan kişisel bilgi formu yanında sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeğini doldurmaları istenmiştir. Veriler, bilgisayar ortamında IBM SPSS 22.0 (Statistics for Windows) adlı program aracılığıyla analiz edilmiştir. Çoklu karşılaştırmalarda Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmış olup; farklılığın belirlenmesi için LSD Testi uygulanmıştır. Sonuç olarak, amatör futbolcuların sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeylerinin ortalamasının altında olduğu, yaş ve eğitim durumuna göre farklılaşmazken, spor yaşı, ücret ve lig seviyesine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu durumun özellikle amatör futbolcuların sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarının son birkaç yıllık sürede yaygınlaşmaya başladığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Amatör, Sosyal Güvenlik

EXAMINATION OF FOOTBALL PLAYERS' AWARENESS ABOUT THEIR SOCIAL SECURITY IN TERMS OF SOME VARIABLES

Abstract:The aim of this study is to investigate the awareness of amateur football players about their social security. The universe of the study consisted of 259 amateur football players who competed in the teams in the amateur football leagues in the province of Isparta, and the sample group consisted of 116 athletes randomly selected from this universe. Participants were asked to fill in the social security awareness scale as well as the personal information form. The data were analyzed in a computer environment using a program called IBM SPSS 22.0 (Statistics for Windows). One-Way Analysis of Variance was used in multiple comparisons; LSD Test was applied to determine the difference. As a result, it has been determined that the awareness level of amateur football players about social security is below the average and does not differ according to age and education level, but differs according to sports age, wage and league level. It is thought that this situation is due to the fact that the awareness of amateur football players about social security has started to become widespread in the last few years.

Key Words: Soccer, Amateur, Social Security

1. GİRİŞ ve AMAÇ

Spor günümüz dünyasında her geçen gün yaygınlaşarak ve birçok disiplinler arasında çalışan bireylerin ilgi odağı ve uğraş haline döndüğü, ekonomik bakımından ön plana çıkması, uluslararası platformda önem arz ettiği, medyanın çok yönlü olarak önem verdiği ve bireylerin günlük yaşantılarının vazgeçilmez bir parçası olan sosyal bir olgu olduğu belirtilmektedir (Dalbudak ve Yiğit; 2019; Akıncı ve ark., 2020; Dalbudak ve Balyan, 2021; Koçyiğit, 2022; Abis, 2022; Aytacı ve ark., 2022; Koçyiğit ve ark., 2022). Ayrıca spor, yukarıda ifade edilen özelliklerinin yanında özellikle bireylerin geçimlerini sağladığı ekonomik açıdan, bir meslek

haline gelmiştir. Türkiye'deki sportif faaliyetlere bakıldığında, futbol başta olmak kaydıyla bu sektörün hızla büyüyerek endüstrileştiği görülmektedir (Öner, 2011).

Futbol spor branşı tüm dünyada hem sporcu hem de seyirci olarak büyük bir etki alanını oluşturması (Arısoy ve ark., 2020; Kılıç ve Toşur., 2018), baş aktörleri, şüphesiz sporculardır (Petek 2006). Bu kadar büyük ilgiye sahip olan bu spor branşının milyonlarca amatör, profesyonel ve gizli profesyonel katılımcısının olduğu ve özellikle bu sporu amatör olarak icra eden sporcuların da büyük ekonomik, sosyal ve sağlık sorunlarının olabileceği bilinmektedir. Toplumda bireylerin varlıklarını devam ettiren; yarınlarından emin olmaları, güvenlik içinde yaşamaları ve çeşitli tehlikelerin etkisinden korunmaları gibi durumlar "Sosyal Güvenlik" kavramını ortaya çıkarmıştır (Öner, 2011). Sosyal güvenlik kavramı, bazı durumlarda sosyal faktörlerin risk oluşturabileceği maddi kayıplar ve gider artışlarına karşı güvenliklerin sağlanması olarak tanımlanmaktadır (Oral, 2004). Sosyal güvenliğin temel amacı, yaşam şartları için tehlike riski oluşturan durumlara karşı bir sosyal güvence politika arayışı olarak ifade edilmektedir (Güvercin, 2004). Sosyal güvenlik kavramının bir diğer kelime anlamı da sigorta kavramı olarak nitelendirilmektedir. Uyanık (2001) sigorta kavramını bireylerin belirlenen bir ücret karşılığında belirlenmiş bazı konulara ilişkin oluşacak risk faktörlerin gerçekleşmesi sonucunda meydana gelecek ihtiyaçların karşılanması üzerine uygulanan ve bağımsız bir hukuki talep hakkı veren bir anlaşma olarak belirtilmektedir.

Bireylere yaşanması muhtemel riskler karşısında resmi ya da özel sigorta olanakları gibi sporcuların maddi olanaklarına bağlı olarak korunma olanakları sunulmuştur. Herhangi bir meslekte çalışmayan veya dar gelirlili bireylerin genel sağlık sigortasından faydalanması için çeşitli kolaylıkların yanında sporu desteklemek amacıyla herhangi bir sağlık sigortası kapsamı dışında amatör olarak faaliyet yürüten sporcuların sağlık güvenliği çatısı altında çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan literatür taramasında, amatör ya da profesyonel sporcuların sağlık güvenceleri hakkındaki farkındalık düzeylerini inceleyen çok az çalışmaya rastlanılmıştır. Sunulan bu çalışma ile amatör futbolcuların sosyal güvenlik ile ilgili farkındalık düzeyleri literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ortaya konan bu çalışmanın amacı amatör futbolcuların sosyal güvenlik hakkındaki farkındalıklarını araştırmaktır.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, çok sayıdan oluşan bir evren içinde, evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak amacıyla evrenin tamamı ya da evrenden alınacak bir örneklem üzerinde yapılan genel tarama modeli uygulanmıştır (Karasar, 2015).

2.2.Gönüllü Gruplarının Oluşturulması

Çalışmanın evrenini, Isparta ilinde amatör futbol liglerindeki takımlar bünyesinde mücadele eden 259 amatör futbolcu, örneklem grubunu ise, bu evren içinden rastgele yöntemle seçilmiş 116 sporcu oluşturmuştur.

2.3.Veriler Toplama Araçları

Veriler toplamak amacıyla Google Formlar platformu kullanılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde, çalışma hakkında bilgi ve anketler sosyal ağlar aracılığıyla katılımcılara iletilmiştir. Katılımcılardan kişisel bilgi formu yanında sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeğini doldurmaları istenmiştir.

2.4.Kişisel bilgi formu

Katılımcıların yaş, eğitim durumu, spor yaşı, ücret alma durumu ve lig seviyesi ile alakalı düşünce durumlarını bilgilerini elde etmek amacıyla 5 soru içermektedir. Kişisel bilgi formundan elde edilen veriler Tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Değişkenler	n	%
Yaş	18-21	24	20.7
	22-25	52	44.8
	26 yıl ve üzeri	40	34.5
Eğitim	Orta Öğretim	14	21.1
	Ön Lisans	24	20.7
	Lisans	78	67.2
Spor Yaşı	1-5 yıl	24	20.7
	6-10 yıl	34	29.3
	11 yıl ve üzeri	58	50.0
Ücret	Ücret Almıyorum	65	56.0
	1-3000	26	22.4
	3001 ve üzeri	25	21.6
Oynadığınız Lig Seviyesi	Bölgesel Amatör	18	15.5
	1. Amatör	26	22.4
	2. Amatör	72	62.1
Toplam		116	100

Tablo 1 incelendiğinde, çalışmaya katılan futbolcuların, yaş değişkeni incelendiğinde %20.7'sinin 18-21, %44.8'inin 22-25 ve %34.5'inin 26 yıl ve üzeri, eğitim durumu değişkenine göre %21.1'inin ortaöğretim, %20.7'sinin ön lisans ve %67.2'sinin lisans, spor yaşı değişkenine göre %20.7'sinin 1-5, %29.3'ünün 6-10 ve %50.0'mın 11 yıl ve üzeri, ücret değişkenine göre %56.0'ının ücret almadığı, %22.4'ünün 1-3000 ve %21.6'sının 3001 TL ve üzeri, oynanan lig seviyesi değişkenine göre ise, %15.5'inin bölgesel amatör, %22.4'ünün birinci amatör ve %62.1'inin ikinci amatör lig olduğu tespit edilmiştir.

2.5.Sosyal Güvenlikle İlgili Farkındalık Ölçeği

Amcaoğlu (2015) tarafından geliştirilen ölçek sporcuların sosyal güvenlik hususundaki yasal farkındalığı profesyonel sporcular boyutunda incelenmiştir. Yazar çalışmasında alt boyutlar üzerinden değil de doğrudan araştırma maddeleri üzerinden analizler yapmıştır. Gökdoğan (2019) yaptığı çalışmasında ölçeğin 14 ifade ve iki alt boyut içerdiği ifade etmiştir. Ölçeğe ait alt boyutlar, sağlık güvencesi protokollerin farkındalık düzeyi ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeyi olarak belirtmiştir. Ölçeğe ait alt boyutlar iç tutarlılık seviyelerini sırasıyla .81 ve .85 olarak rapor etmiştir. Sunulan bu çalışmada ölçeğe ait alt boyutların Cronbach Alpha değerleri sırasıyla .644 ve .778 olarak tespit edilmiştir.

2.6.Verilerin Analizi

Tablo 2. Futbolcuların ölçek puanlarının çarpıklık-basıklık ve kolmogrov smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçları

Ölçek	n	Çarpıklık	Basıklık	p
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	116	.204	-1.197	.000
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	116	-.152	-1.192	.000

Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeğinden aldıkları puanların anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo 2). Ancak normal dağılım eğrilerinin normallikten aşırı sapmalar göstermediği görülmüştür. Literatürde Büyüköztürk (2007) çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 , George ve Mallery (2016) ise ± 2 aralığında olmasının, normallik için uygun bir koşul olarak açıklamışlardır. Bu bilgiler ışığında parametrik istatistiksel analiz testlerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Veriler, bilgisayar ortamında IBM SPSS 22.0 (Statistik for Windows) adlı program aracılığıyla analiz edilmiştir. Çoklu karşılaştırmalarda Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmış olup; farklılığın belirlenmesi için LSD Testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 3. Futbolcuların ölçekten aldıkları puanların betimsel istatistiği

Ölçek	n	Min	Maks	$\bar{x}\pm Sd$
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	116	1.00	2.00	1.378 \pm .311
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	116	1.00	2.00	1.419 \pm .291

Çalışmaya katılan futbolcuların sağlık güvencesi protokollerin farkındalıklarının 1.378 \pm .311 ve genel sağlık sigortası farkındalıklarının 1.419 \pm .291 düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Futbolcuların yaş değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri

Ölçek	Yaş	n	$\bar{x}\pm ss$	f	p	Fark
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	^a 18-21 yaş	24	1.389 \pm .315	.201	.818	-
	^b 22-25 yaş	52	1.385 \pm .312			
	^c 26 yaş ve üzeri	40	1.342 \pm .309			
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	^a 18-21 yaş	24	1.426 \pm .324	.022	.978	-
	^b 22-25 yaş	52	1.421 \pm .289			
	^c 26 yaş ve üzeri	40	1.411 \pm .280			

^a18-21 yaş, ^b22-25 yaş, ^c26 yaş ve üzeri, p<.05

Çalışmaya katılan futbolcuların yaş değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 5. Futbolcuların eğitim durumu değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri

Ölçek	Eğitim	n	$\bar{x}\pm ss$	f	p	Fark
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	^a Orta Öğretim	14	1.286 \pm .257	.708	.495	-
	^b Ön Lisans	24	1.387 \pm .325			
	^c Lisans	78	1.400 \pm .295			
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	^a Orta Öğretim	14	1.373 \pm .301	.248	.781	-
	^b Ön Lisans	24	1.407 \pm .289			
	^c Lisans	78	1.430 \pm .293			

^aOrta Öğretim, ^bÖn Lisans, ^cLisans, p<.05

Çalışmaya katılan futbolcuların eğitim durumu değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 6. Futbolcuların spor yaşı değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri

Ölçek	Spor Yaşı	n	$\bar{x}\pm ss$	f	p	Fark
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	^a 1-5 yıl	24	1.517±.270	10.570	.000	a>c b>c
	^b 6-10 yıl	34	1.488±.338			
	^c 11 yıl ve üzeri	58	1.255±.262			
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	^a 1-5 yıl	24	1.532±.266	8.811	.000	a>c b>c
	^b 6-10 yıl	34	1.520±.258			
	^c 11 yıl ve üzeri	58	1.312±.284			

^a1-5 yıl, ^b6-10 yıl, ^c11 yıl ve üzeri, p<.05

Çalışmaya katılan futbolcuların spor yaşı değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde 1-5 yıl ile 11yıl ve üzeri ve 6-10 yıl ile 11yıl ve üzeri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 7. Futbolcuların ücret alma değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri

Ölçek	Ücret	n	$\bar{x}\pm ss$	f	p	Fark
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	^a Ücret Almıyorum	65	1.489±.296	14.374	.000	a>b a>c
	^b 1-3000	26	1.323±.299			
	^c 3001 ve üzeri	25	1.114±.204			
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	^a Ücret Almıyorum	65	1.527±.251	12.703	.000	a>b a>c
	^b 1-3000	26	1.316±.309			
	^c 3001 ve üzeri	25	1.244±.253			

^aÜcret Almıyorum, ^b1-3000, ^c3001 ve üzeri, p<.05

Çalışmaya katılan futbolcuların ücret alma değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde ücret almıyorum ile 1-3000 TL ve ücret almıyorum ile 3001 TL ve üzeri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 8. Futbolcuların lig seviyesi değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri

Ölçek	Lig Seviyesi	n	$\bar{x}\pm ss$	f	p	Fark
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık Düzeyleri	^a Bölgesel Amatör	18	1.133±.206	20.008	.000	c>a c>b
	^b 1. Amatör	26	1.208±.237			
	^c 2. Amatör	72	1.500±.293			
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık Düzeyi	^a Bölgesel Amatör	18	1.198±.242	23.022	.000	c>a c>b
	^b 1. Amatör	26	1.235±.258			
	^c 2. Amatör	72	1.540±.245			

^aBölgesel Amatör, ^b1. Amatör, ^c2. Amatör, p<.05

Çalışmaya katılan futbolcuların lig seviyesi değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde 2. Amatör Lig ile Bölgesel Amatör Lig ve 2. Amatör Lig ile Bölgesel Amatör Lig arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmaya katılan futbolcuların sağlık güvencesi protokollerin ve genel sağlık sigortası farkındalıklarının ortalamasının altında olduğu tespit edilmiştir. Amcaoğlu ve Yetim (2018) profesyonel sporcuların sosyal güvenceleri olmasına rağmen farkındalık oranlarının düşük

olduğunu rapor etmişlerdir. Gökdoğan ve Çankaya (2019) amatör dövüş sporcularının benzer şekilde sosyal güvenceleri için sunulan hizmetlerin farkındalık oranlarının oldukça düşük olduğunu rapor etmişlerdir. Bu durumun amatör veya profesyonel düzeydeki sporcuların sosyal güvenceleri olsa bile hangi haklardan, hangi durumlarda yararlanacaklarını veya yararlanabilmek için neler yapmaları gerektiğini bilmemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan futbolcuların yaş değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde anlamlı farklılık tespit edilmemesine rağmen en yüksek sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeylerinin 18-21 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Araştırmacılar tarafından yapılan literatür aramasında Gökdoğan (2019) amatör dövüş sporcularının yaş değişkenine göre sağlık güvencesi protokollerin farkındalık düzeylerinin farklılaşmadığını ancak genel sağlık güvencesi protokollerin farkındalık düzeylerinin farklılaştığını tespit edilmiştir. Zetaruk ve arkadaşları (2005) farklı dövüş sporlarında yaralanmalar üzerine yapmış olduğu çalışmada; 18 yaşından büyük sporcuların yaşça daha küçük sporculara göre yaralanma risklerinin daha fazla oldukları tespit edilmiştir. Sunulan bu çalışmada, 18-21 yaş grubundaki sporcuların gerek görsel gerekse yazılı basından sporda sosyal güvenlikle ilgili haber ve bilgileri diğer yaş grubundaki sporculara göre daha yakından takip edebilmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan futbolcuların eğitim durumu değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde anlamlı farklılık tespit edilmemiş olmasına rağmen en yüksek farkındalık düzeylerinin lisans öğrencileri yönünde olduğu tespit edilmiştir. Gökdoğan (2019) amatör sporcularda eğitim durumunun sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu ve bu durumda ön lisans mezunu sporcuların lehine olduğu tespit edilmiştir. Çalışma bulgularımıza paralel olarak Amcaoğlu (2015) eğitim değişkeninin araştırma sorularının geneli üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu belirtmiştir. Sunulan bu çalışmada farkındalık düzeylerinde anlamlı farklılık çıkmamasına rağmen en yüksek farkındalık düzeylerinin lisans eğitimi yönünde olmasının, amatör olarak futbol oynayan sporcuların genel anlamda spor bilimleri fakültesinde öğrenim görüyor olmaları ve dahil oldukları eğitim öğretim programlarında bu farkındalıklarını arttırabilecek derslerin olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan futbolcuların spor yaşı değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde 1-5 yıl yönünde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Zetaruk ve arkadaşları (2005) farklı dövüş sporlarında yaralanmalar üzerine yapmış olduğu çalışmada; antrenman sayısı arttıkça yaralanma ihtimalinin de arttığını rapor etmişlerdir. Buna ilaveten Gökdoğan (2019) amatör sporcularda spor yaşına göre sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinin 9 yıl ve üzeri yönünde farklılaştığını rapor etmiştir. Literatürdeki bu farklı bilginin bu iki çalışmaya konu olan sporcuların yaptıkları spor branşlarının bireysel ve takım sporu olarak farklılık göstermesi dolayısıyla branş farklılıklarına göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarını değiştirebileceğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan futbolcuların ücret alma değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinin ücret almayan futbolcular yönünde farklılaştığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde, herhangi bir sporcu grubunun ücret alma değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeylerini inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bireyler

yaşamları süresince gelir kayıplarına maruz kalmalarına yol açabilecek sosyal tehlikelerle sıklıkla karşı karşıya kalabilmekte hatta bazı durumlarda da vücut ve ruh sağlıklarını korumak için çok ciddi harcamalar yapmak zorunda kalabilmektedirler (Kurt, 2003). Sunulan bu çalışmada sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarının ücret almayan sporcular yönünde olmasının, müsabakalar veya antrenmanlar esnasında karşılaşılabilecekleri yaralanma ve sakatlık gibi durumlarda ihtiyaç duyabilecekleri sağlık ve sosyal güvenlik ihtiyaçlarını spor kulüpleri üzerinden çözebileceklerin farkında olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan futbolcuların lig seviyesi değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri incelendiğinde sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeylerinde 2. Amatör Ligde mücadele eden futbolcular yönünde farklılık tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde, herhangi bir sporcu grubunun lig seviyesi değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeylerini inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Yaptığı sportif etkinliklerden bir gelir elde eden sporcular profesyonel, gelir elde etmeyenler ise amatör sporcu olarak adlandırılmaktadır. Türkiye’de hukuken profesyonellik sadece futbolda olduğu, basketbol, voleybol, güreş gibi branşlardaki sporculara yarı profesyonel sporcu olarak adlandırılmakta, bu sporcular sosyal güvenlik mevzuatında amatör sporcu kategorisinde sınıflandırılmaktadır. Bu durum ise bazı sporcular açısından sosyal güvenliklerinde çeşitli aksaklık ve sorunları beraberinde getirebilmektedir (Mil, 2010). Tekin ve ark (2016) yapmış oldukları çalışmada, TDK (Türk Dil Kurumu) (2015) ülkemizde spor boyutunu; amatör, profesyonellik ve gizli profesyonellik şeklinde sınıflandırılmaktadır. TDK göre amatör kavramı, yaptığı bir işi maddi bir beklenti karşılığı olmadan keyif için yapan kişiler olarak tanımlanırken, profesyonelliği ise, bir işi meslek haline getiren kişiler olarak tanımlanmaktadır. Son olarak gizli profesyonellik ise, amatör olarak yaptığı bir iş karşılığında maddi olarak gelir sağlayan kimselerdir. Gizli profesyonelliğe örnek olarak bölgesel amatör futbolcular değerlendirilmektedir. Çünkü bölgesel amatör lig yarı profesyonel lig olarak adlandırılmaktadır. Sunulan bu çalışmada sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarının 2. Amatör Ligde mücadele eden futbolcular yönünde olmasının, bu ligde oynanan futbolun kalitesinin diğer liglere göre daha düşük düzeyde olmasından ve özellikle bu lig seviyesinde daha çok sayıda yaralanma ve sakatlık gibi durumlara karşılaşılmışından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, amatör futbolcuların sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeylerinin ortalamasının altında olduğu, yaş ve eğitim durumuna göre farklılaşmazken, spor yaşı, ücret ve lig seviyesine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu durumun özellikle amatör futbolcuların sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarının son birkaç yıllık sürede yaygınlaşmaya başladığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

5. ÖNERİLER

- Sporcuların yaş durumlarına bakılmaksızın sosyal güvenlik farkındalıklarını arttıracak eğitimler verilmelidir.
- Eğitim programlarının içine sosyal güvenlik farkındalıklarını arttıracak dersler verilmelidir.
- Örneklem grubunu geliştirerek daha büyük gruptaki futbolcuların sosyal güvenlik farkındalıklarını inceleyen çalışmalar yapılabilir.
- Takım ve bireysel sporlarla uğraşan amatör ve profesyonel sporcuların sosyal güvenlik farkındalıklarını inceleyen çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Abiş, S. (2022). The Relationship with Positive Thinking Skills and Sportsmanship Orientations in Football Players. *Synesis*, 14(1), 437-447.

Akıncı, A. Y., Türkay, İ. K., Arısoy, A., & Deniz, C. (2020). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Isparta Örneği). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 53-62.

Amcaoğlu, D. (2015). Sporcularda Sosyal Güvenlik, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Amcaoğlu, D., & Yetim, A. A. (2018). Sporcuların Sosyal Güvenlik Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 58-68.

Arısoy, A, Pepe, O, & Karaoğlu B. (2020) COVID 19 Sürecinde Futbola Dönüş Öncesi Futbolcuların Durumluk Kaygı Düzeyleri ile Psikolojik Performansları Arasındaki İlişki Belirlenmesi: Isparta Örneği. *Yalvaç Akademi Dergisi* 5.1: 55-63.

Aytaç, K.Y., Yetiş, Ü., & Öz, K.A. (2022). Spor Lisesi Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 2), 953-965.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (7.Baskı), Pegem Akademi Yayıncılık, 40.

Dalbudak, İ., & Balyan, M. (2021). The relation Between Psychological Wellness and Perception of Success of High School Students Doing Sports. *Revista on line de Política e Gestão Educacional*, 25(2), 1432-1450.

Dalbudak, İ., & Yigit, S. (2019). Hearing Impaired Students' Attitudes Towards Physical Education and Sports. *Journal of Education and Training Studies*, 7(9), 55-60.

George, D., & Mallery P. (2016). *IBM SPSS Statistics 23 Step by Step: A Simple Guide and Reference*. New York: Routledge: 112-120.

Gökdoğan, Ç. (2019). Amatör Dövüş Sporcularının Sosyal Güvenlikleri ile İlgili Farkındalıklarının Belirlenmesi. Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bursa

Gökdoğan, Ç., & Çankaya, C. (2019). Amatör Dövüş Sporcularının Sosyal Güvenlik (Sağlık) Konusundaki Farkındalık Düzeyinin Araştırılması, *Spor Eğitim Dergisi*, 3 (2), 11-19.

Güvercin CH (2004): Sosyal Güvenlik Kavramı ve Türkiye’de Sosyal Güvenliğin Tarihçesi *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası* 57 (2), 89-95

http://tdk.gov.tr/?option=com_karsilik&view=karsilik&kategori1=abecesel&kelime2=A

Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayınları. Ankara, 207.

Kılıç, T., & Toşur, M.A.A. (2018). Futbolcuların Statülerine Göre Bazı Parametrelerinin Karşılaştırılması. *Journal of International Social Research*, 11(61) 1283-1291.

Koçyiğit, B. (2022). Zihinsel Dayanıklılık ile Öz Yeterlik Arasındaki İlişki. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 871-881.

Koçyiğit, B., Çimen, E., & Pepe, O. (2022). Taekwondo Sporcuların Başa Çıkma Yeterliliklerinin İncelenmesi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 45-51.

Kurt, R. (2003). İş Hukuku ve sosyal sigorta mevzuatında usul ve esaslar (İkinci Baskı). İstanbul: İSMMMMO Yayınları.

Mil, H.İ. (2010). Türkiye’de Spor Kulüpleri ve Sporculara Yönelik Sosyal Güvenlik Uygulamalarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Oral, İ. (2004). Sosyal güvenlik hukuku. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Öner, S. (2011). Sporda Sosyal Güvenlik. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Petek H. (2006). Sporcuların Sendikal Hakları, *Hukuki Perspektifler Dergisi*, 7: 182-8.

Tekin, Y., Mucuk, B., & Sunay, H. (2016). Türkiye’de Amatör Sporcu Olmak. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 183-190.

Uyanık, A. (2001). Denetim, Muhasebe ve Vergilendirme. İstanbul: Beta Yayınları.

Zetaruk, M.N.; Violán, M.A.; Zurakowski, D. & Micheli, L.J. (2005). Injuries in Martialarts: a Comparison of Fivestyles, *British Journal of Sports Medicine* 39: 29-33.